

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 38 (2)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

Januari 15 Tammikuu	Prenumerationspris — Tilaushinta Helt år — Koko vuosikerta 5 m. Half år — Puoli vuosi 3 " . Postportot inber. — Postmaksu siihen luettuina. Lösnummer — Irtonaisnumero à 30 p.	Ansvarig redaktör: Vastaava toimittaja: O. A. Nyman Adr.: Gräsviksg. 10. Osote: Ruoholahdenk. 10.	Annonspris — Ilmoitushinta Per petitrad } 25 p. Petiiti-riviltä }	8:de årgången 1900 8:s vuosikerta
----------------------------------	--	--	---	--

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Osastoille ilmoitetaan että liittohallituksen, isäntien Valtuutettujen yhteydessä, laatima tariffin sovitteluehdotus on tätä nykyä painatuksen alla ja saapuu näinä päivinä osastojen tarkastettavaksi. Ehdotusta tulee seuraamaan kierto-kirje jossa tehdään selkoa sovittelusta yleensä kuin myös äänestystavasta.

Liittohallitus on muodostunut seuraavaisesti: Puheenjohtaja, hra *J. A. Kosk*, varapuheenjohtaja, hra *Rob. Ahlstedt*. Kirjuriinvirka on jaettu siten että hra *K. J. Mandelin* suorittaa kaikki kirjelmät ja hra *K. Skogster* pitää pöytäkirjat. Rahastonhoitajana toimii hra *Fr. Saastamoinen*, hra *A. Stampellin* avustuksella matrikelin laatimisessa.

Tarkastusvaliokunnan jäseneksi on hra *A. Nordbergin* sijaan, joka on matkustanut ulkomaille, Tampereen osastossa valittu hra *Erkki Lemberg*, osote: Jansson & Kump. kirjapaino.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Till afdelningarnes kännedom meddelas att det af principalernas delegation och förbundsstyrelsen utarbetade sammanjämningsförslaget till tariff är under tryckning och anländer i dessa dagar till afdelningarnes granskning. Till förslaget bifogas ett cirkulär hvori redogöres för sammanjämnningen och för sättet för omröstning.

Förbundsstyrelsen har konstituerat sig på följande sätt:

Herr *J. A. Kosk*, ordförande, *Rob. Ahlstedt*, vice ordf. Sekreterarebefattningen är delad sålunda att hr *K. J. Mandelin* affattar alla skrivelser och hr *K. Skogster* protokollen. Kassörsbefattningen handhafvas af hr *Fr. Saastamoinen* med biträde af hr *A. Stampell* för matrikeln.

Till medlem i Kontrollnämnden i stället för hr *A. Nordberg*, hvilken afrest till utlandet, har Tammerfors afdelning utsett hr *E. Lemberg*, adr.: Jansson & C:os tryckeri.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: Koistinen, Viktor, l., s., ²³/₃ 75. — Rantanen, Ida, l., s., ²²/₃ 74.

Tampereen osastosta: — Från Tammerfors afdelning: Leander, Hugo Johan, l.-opp., s.-elev, ²⁵/₁₂ 81. — Nieminen, Arvid, p.-opp., t.-elev, ²¹/₈ 81.

Aflyttade medlemmar. Muuttaneita jäseniä.

795. Sandström, M. A., från Helsingfors till Sor-davala, Helsingistä Sortavalaan. — 1212. Karvonen, J., från Vasa till Helsingfors, Vaasasta Helsinkiin. — 12. Nurhonen, J., från Helsingfors till Kotka, Helsingistä Kotkaan.

Pöytäkirja Suomen Kirjaltajaliiton tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan ja liiton tilintarkastajain äänenlaskukokouksesta Joulukuun 28 p. 1899.

1 §. Luettiin saapuneet pöytäkirjat 4 Liittohallituksen jäsenen, 5 varajäsenen, 2 tilintarkastajan ja 5 varatarkastajan vaalista. Asiallisesti tarkastetut pöytäkirjat olivat saapuneet määrättyllä ajalla Helsingin, Porvoon, Turun, Kristiinan, Oulun, Vaasan, Hämeenlinnan, Jyväskylän, Kuopion, Joensuu, Savonlinnan ja Viipurin osastoilta, jotka kaikki hyväksyttiin, sekä Mikkelin osaston pöytäkirja, josta 2 § hyljättiin, koska siinä oli mainittu vain 4 liiton varajäsentä. Sortavalan ja Tampereen osastojen pöytäkirjat puutteellisina hyljättiin. Porvoon, Oulun ja Hämeenlinnan osastot olivat lähettäneet pöytäkirjansa liittohallituksen puheenjohtajalle, vaikka olisi pitänyt lähettää tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle herra Alb. Karjalaiselle. Marianhaminan, Porin, Rauman, Kokkolan, Käkisalmen, Kotkan, Haminan ja Tammissaaren osastot eivät olleet lähettäneet minkäänlaista pöytäkirjaa.

2 §. Hyväksytyjen pöytäkirjain äänimäärät yhteenlaskettua huomattiin seuraavien henkilöiden tulleen valituiksi: Liittohallitukseen herrat *A. Stampell* 235, *K. J. Mandelin* 231, *F. V. Saastamoinen* 231 ja *K. Skogster* 197 äänellä; lähinnä ääniluvussa olivat herrat *R. Drockila* 58 ja *A. L. Nyman* 14 äänellä; Varajäseniksi herrat *E. Mustonen* 149, *C. Cajander* 142, *K. F. Bäckman* 140, *A. L. Nyman* 136 ja *J. Holmberg* 130 äänellä. Tilintarkastajiksi herrat *O. Savolainen* 210 ja *E. Tötterman* 201 äänellä sekä tilintarkastajain varajäseniksi herrat *J. Lystinen* 198, *E. Haggren*, 183, *K. F. Hellgren* 181, *K. Johansson* 147 ja *V. Mallenius* 132 äänellä.

Alb. Karjalainen
tark. v. p.-johtaja.

E. Frimodig.

Protokoll fördt vid Finska Typografförbundets kontrollnämndsordförandes och förbundsrevisorernes röstberäkningmöte den 28 December 1899.

§ 1. Upplästes ankomna protokoll öfver val af 4 förbundsstyrelsemedlemmar, 5 suppleanter, 2 revisorer och 5 revisorssuppleanter. Vederbörligt justerade protokoll hade anländt under den bestämda tiden från Helsingfors, Borgå, Åbo, Kristinestad, Uleåborg, Vasa, Tavastehus, Jyväskylä, Kuopio, Joensuu, Nyslott och Viborgs afdelningar, hvilka alla godkändes, samt St Michels afdelnings protokoll, hvaraf 2 § kasserades, emedan deri omnämndes endast 4 förbundssuppleanter. Sordavala och Tammerfors afdelningars protokoll kasserades som ofullständiga Borgå, Uleåborg och Tavastehus afdelningar hade afsändt sina protokoll till förbundsstyrelsens ordförande, fast dessa bordt sändas till kontrollnämndsordföranden hr Alb. Karjalainen, Mariehamn, Björneborg, Raumo, Gamlakarleby, Kexholm, Kotka, Fredrikshamn, och Ekenäs afdelningar hade ej insändt något protokoll.

§ 2. Vid hopsummeringen af rösterna från godkända protokoll iaktogs att följande personer blifvit, valda: till Förbundsstyrelsen hrr *A. Stampell* med 235, *K. J. Mandelin*, med 231, *F. V. Saastamoinen* med 231 och *K. Skogster* med 197 röster; närmast i röstetalet voro hrr *R. Drockila* med 58 och *A. L. Nyman* med 14 röster; till suppleanter hrr *E. Mustonen* med 149, *C. Cajander* med 142, *K. F. Bäckman* med 140, *A. L. Nyman* med 136 och *J. Holmberg* med 130 röster. Till revisorer hrr *O. Savolainen* med 210 och *E. Tötterman* med 201 röster samt till revisorssuppleanter hrr *J. Lystinen* med 198, *E. Haggren* med 183, *K. F. Hellgren* med 181, *K. Johansson* med 147 och *V. Mallenius* med 132 röster.

Alb. Karjalainen
kontrolln. ordförande.

E. Frimodig.

Vid årets början.

(Forts.)

I våra dagar, då framgången nästan öfverallt synes vara beroende endast af huru kampduglig och motståndskraftig man är, ligger det i en hvars intresse att dessa förutsättningar för lifvets möjligheter på bästa sätt realiserar. För oss arbetare är vägen därtill redan utstakad. Detta sker genom sammanslutningsidéns förvärligande till det största möjliga. Detta bör ej ske endast vid vårt eget läger, vid egen tröskel; det bör utsträckas till en stor, international gemen sak. Ty ju vidare denna eks rötter utsträcka sig, desto säkrare stöd finna vi i härnad mot det nutida enväldeslystna kapitalismens maktbefogenhet. Det första steget i denna riktning, som i Finland tagits, skedde vid förbundsmötet i somras, då förbundet beslöt inträda i det internationela sekretariatet. Visserligen tillstyrker vårt lands lag ej det internationela sammanslutningarna i anseende till deras särskilda ingredienser, men de internationela pänningebidragen torde näppeligen kunna förnekas. På sådant botten är äfven det internationela sekretariatet baserad.

I anseende till förbundets unga krafter och det stora arbete den sig förelagdt i ordnandet af egna leder, har det ej som förbund kunnat deltaga i den allmänna arbetarerörelsen i landet. Dess arbete har inskränkt sig till eget, uteslutande det fackliga förkofrandet. Vid förbundsmötet i somras gafs dock ett moraliskt understöd äfven åt den allmänna arbetarerörelsen i Finland.

Låt oss hoppas, att den tid ej är långt aflägsen, då typograferna i ordnade leder äro i tillfälle att med sina, äfven andra yrken tillhörande kamrater diskutera frågor, rörande arbetareklassen i sin helhet, vare detta sedan fackliga eller politiska.

För oss typografer är tanken på politisk utveckling ännu ett ganska främmande ämne. Men det får ej så förblifva. Vi böra visa, att vi rätt uppfattat tidens kraf äfven i detta afseende. Då vi lärt oss uppskatta fackföreningsrörelsens nytta och oundviklighet, komma vi småningom till insikt om, att arbetareorganisationers välbestånd ej allenast på dessa grunder äro tillräckligt borgade.

I vårt förbund finnas visserligen ännu många, hvilka ej hylla ett dylikt förfaringsätt, men deras antal förökas dagligen, hvilka komma till insikt om, att arbetareorganisationerna böra äfven inledas på det politiska området, för att uppnå det högsta resultat.

Vi arbetare böra kämpa till dess, då äfven vi hafva våra egna försvarare bland landets representanter, hvilken rätt hela den stora arbetareklassen härintills ej beviljats.

Låt oss belysa saken med följande, genom det nutida penningeväldet utvecklade kulturblomma.

Vid den snart instundande landtdagen framlägges frågan om tukthusstraff för arbetare. Detta sker i denna form, att den föreslagna nya näringslagens § 70, 4 mom. skulle ha följande lydelse:

„Den, som med våld eller hot tvingar eller med lockelse förleder arbetare till deltagande i arbetsinställelse, dömes till fängelse i högst ett år eller böter. Lag samma vare, om någon,

på sätt nu är sagdt, hindrar arbetaren att till sitt arbete återgå eller att i stället för de olofligen afgångna det ifrågavarande arbete sig åtaga“.

Äfven detta borde tillräckligt klart belysa frågan, huru oundvikligen nödvändigt det är, att äfven arbetaren har sina män, hvilka be- vaka dess rätt vid den lagskipande representa- tionen. Ty om nämnda lagförslag finner sin stadfästelse, så behöfver man ej vidare än upp- mana kamraten att genom stråjk förbättra sin ställning för att bereda sig plats i tukthus.

Att tanken med detta lagförslag är att gifva dödsstöten åt de fackliga arbetareorganisatio- nerna i landet, borde tillräckligt klart framgå. Ty vi veta, att då ej andra medel finnas att tillgå, är det just genom stråjk arbetaren tvin- gas till att förbättra sin outhärdliga ställning. Så ledsamt en stråjk i sig själf är, så är det likväl hans säkraste stöd. Att de makte- gande, för motarbetande af stråjk, komma att hålla sig till lagens strängaste bestämmelse, är äfven klart.

Så behandlas oss arbetare. Men då arbets- gifvarne i landet förena sig om att utstänga sina bästa arbetare för att utpina dem med svält därför att de tillhöra sina föreningars be- styrande män, så ega dessa stackars arbetare ej det ringaste stöd i lagen. Dyliga fenomen har redan visat sig, dock ej ännu i vårt yrke. Dessa medel, hvilka åt arbetsgifvarne beviljas i strid mot arbetarsträfanden, frånräckas oss på grund af lag.

Det enda medel, vi ega att tillgå, är det, att genom solidaritetens band strängare än förut sammanlänka oss, för att äfven vid svåra stun- der finna bistånd hos hvarandra.

Vuoden alussa.

(Jatk.)

Meidän päivinäme, kun menestymisen ehto miltei kaikkialla riippuu taistelukuntoisuudesta sekä vastustusvoimaisuudesta, suuntautuvat kun- kin barrastukset siihen, että nämä edellytykset elämän mahdollisuuksiin nähden parhaiten to- teutuvat. Meillä työmiehillä on tie tähän jo viitoitettu. Se tapahtuu yhteenliittymällä mitä suurimmaksi kokonaisuudeksi. Tämä ei ole tapahtuva ainoastaan omassa leirissämme, oman kodon kynnyksellä. Se on ulotettava suureksi kansainväliseksi yhteiseksi asiaksi. Sillä mitä laajemmalla tämän tammen juuret ulottuvat, sitä varmempaa turvaa löydämme taistelussa nykyisen aikakautemme yksityisvaltaa himoitse- van kapitalismin mahtia vastaan.

Ensimmäinen askel, mikä tähän suuntaan Suomessa on otettu, tapahtui viimekesäisessä liittokokouksessa. Se tapahtui silloin, kun liit- tome päätti yhtyä kirjaltajain kansainväliseen sekretariaattiin, joka päätös nykyään on saanut lopullisen vahvistuksen. Tosin maamme laki ei myönnä suoranaista kansainvälistä yhteen- liittymistä kaikkiiin toimiin nähden, vaan rahal- lista avustusta eri maitten työmiesten kesken ei voitane kieltää. Tällaiselle pohjalle on myös- kin tämä kansainvälinen sekretariaatti asetettu.

Katsoen liittomme nuorin voimiin sekä siihen suureen työhön, mikä sillä on ollut ja on vielä- kin omien riviensä järjestämisessä, ei se ole liittona saattanut ottaa osaa yleisiin työväen- asioihin maassamme, vaan on sen työ su- pistunut omaan, yksinomaan ammatilliseen ke- hitykseen. Viimekesäisessä liittokokouksessa an- nettiin kuitenkin tälle yleiselle työväensuunnalle moraalinen kannatus.

Toivokaamme, ettei se aika ole kaukana, jolloinka kirjaltajainkin järjestyneenä joukkona ovat tilaisuudessa ryhtymään toisiinkin ammat- teihin kuuluvien työtoveriensa kanssa pohti- maan kaikille työmiehille yhteisiä asioita, ol- koonpa nämä sitte ammatillisia tahi poliittisia.

Meille kirjaltajille on kehitys tähän poliitil- liseen suuntaan vielä jokseenkin vierasta. Mutta tämä ei saa jäädä tähän. Meidän tulee osoit-

taa että mekin olemme käsittäneet ajan vaa- timukset ei ainoastaan ammatillisissa, vaan myöskin yhteiskuntaa koskeissa yleisissäkin kysymyksissä. Kun me olemme päässeet sel- ville ammattiyhdistysliikkeen välttämättömyy- destä, niin tulemme huomaamaan, että organi- satioonimme menestys ei ole yksinomaan tällä tavoin taattu.

Tosin liitossamme löytyy vielä sängen monta, jotka eivät hyväksy tällaista menettelytapaa, vaan niitten joukko kasvaa kasvamistaan, jotka huomaavat, että ei ainoastaan ammatilliseen, vaan myöskin poliittiseen suuntaan johdettu työväenaate saattaa tuottaa parhaimman tuloksen.

Meidän työmiesten tulee taistella siksi, kun- nes mekin saamme miehemme maamme edus- tajakuntaan puolustamaan ja valvomaan etu- jamme. Tätä oikeutta työväestölle — joka muodostaa valtaavan enemmistön kansasta — ei vielä tähän asti ole myönnetty.

Valaiskaamme asiaa seuraavalla nykyisen rahavallan kehittämällä kulttuurikukkasella.

Kohta kokoontuville valtiopäiville esitetään kuritushuonelaki työväkeä varten. Tämä ta- pahtuu siinä muodossa, että elinkeinolakiehdok- tuksen 70 §:n 4:s kohta tulisi saamaan seuraav- van muodon:

„Joka väkivallalla tahi uhkauksilla taikka viettelän houkuttelee työntekijöitä ottamaan osaa työlakkoon, tuomittakoon vankeuteen korkein- taan vuodeksi tahi sakkoihin. Laki olkoon sama, jos joku nyt mainitulla tavalla estää työntekijää työhönsä palaamasta tahi luvatta poistuneitten tilalle puheena olevaan työhön ryhtymästä“.

Tästäkin pitäisi käydä selville, kuinka vält- tämättömän tarpeellista on, että työmiehilläkin ovat omat valitsemansa edustajat lakia laati- vassa edustajakunnassamme. Sillä jos yllämai- nittu pykälä saavuttaa laillisen vahvistuksen, niin ei tarvitse muuta kuin kehoittaa toveriaan Jakkoon kurjan tilansa parantamiseksi, päästäk- seen vuodeksi linnaan.

Että tällä lakiehdotuksella on tarkoituksena antaa kuolonisku työväen ammattioorganisatio- neille maassamme, on selvä asia. Sillä me tiedämme, että ainoa ja paras keino työväelle — silloin kuin ei enää mitkään muut keinot auta — on juuri lakon avulla koettaa paran- taa asemaansa, niin ikävää kuin tämä itse asiassa onkin. Itsestään selvää on, että val- lassaolijat silloin tulevat käyttämään korkeinta rangaistummäärää lakkojen ehkäisemiseksi.

Näin meitä työmiehiä kohdellaan. Vaan kun isännät maassamme liittoutuvat sulkemaan pois työstään kunnollisimmat työmiehensä, täten tappaakseen heidät nälällä sen tähden, että he kuuluvat ammattiyhdistystensä johtaviin miehiin, niin ovat nämä työmiehensä kaiken lain tur- van ulkopuolella. Tällaisia ilmiöitä on jo huo- mattu, vaikka tosin ei ainakaan vielä meidän ammatissamme. Ne aseet, jotka liikkeenhar- joittajille suodaan taistelussa työväenrientoja vastaan, riistetään lain nojalla meiltä pois. Eikö tämä ole ilmeisessä ristiriidassa kaiken rehel- lisen oikeuskäsittelyn kanssa?

Ainoa keino meillä tässä on se, että entistä lujemmiksi koetamme vahvistaa yhdistymisaat- teen siteitä, täten turvataksemme toisiamme kovinakin hetkinä.

Reservfonden. — Vararahasto.

Influtna medel. — Kertyneitä varoja.

Central tr. — Centraalipainosta	9: 15.
F. Litt. Sällsk. tr. — S. Kirj. Seur. kirjap.	3: 70.
Pettersson & C:s tr. — Pettersson ja Kp.	1: 75.
Simelii arfv. tr. — Simeliuksen p. kirjap.	1: 50.
Finsk tidskr. tr. — Finsk tidskriftin kirjap.	1: 35.
U. Suometars sätt. — U. Suomettaren lat.	1: 25.
Lilius & Hertzbergs tryckeri, kirjapaino . . .	1: —.
Hufvudstadsbl. civ.s. — Hufvudstadsbl. siv.l.	1: —.
Hufvudstadsbl. sätt. — Hufvudstadsbl. lat.	—: 65.
Päivälehtis tr. — Päivälehdin kirjap.	—: 40.
Eräs keräys Enokin päivänä	9: 60.

Summa 31: 35.

1/1, 1900.

A. K.

Tariffi.

Koska liiton eri osastot näinä päivinä tulevat käsittelemään kirjapainon-isäntien asettaman valtuuston sekä liittohallituksen esittämiä so- vintoehtoja uudessa palkkaustariffissamme, niin — kartaaksemme tuota työnantajilta pal- lon peljättyä „agitatioonia“ — jätämme mieli- piteemme lausumisen asiasta siksi, kun liitto kokonaisuudessaan on muodostanut oman va- kaumuksensa. Vaan koska tämä valtuusto on asettanut kerrassaan hylkäävälle kannalle oppi- lastariffiin nähden, niin tahdomme lausua tästä muutaman sanan.

Pätevimpänä syynä oppilastariffin vastustami- seksi on pidetty sitä, että tämän käytäntöön ot- taminen aiheuttaisi työntekijäin puutetta amma- tissamme. Kirjaltajat taas puolestaan väittävät, että oppilaspaljouden nykyisellä kannalla ollen tulee vallitsemaan työpuute ammatissamme. Koettakaamme lähemmin tutkistella näitä väit- teitä.

Väitteensä perusteena pitävät isännät sitä, että kirjaltajat eivät voi esittää siksi päteviä nume- roita työttömyyttä kärsivistä kirjaltajista, että he olisivat oikeutetut vaatimaan oppilasluvun ra- joittamista. Jyrkimpinä puolustajina tälle väit- teelle esiintyy m. m. yksi työväenaatteen niin sanottuja „tärkeimpiä“ miehiä, kirjapainonisäntä J. Hellberg Tampereella.

Pintapuolisesti asiaa käsiteltynä tämä kyllä- kin saattaa tuntua tosi-peräiseltä, sillä todelli- sesti työpaikkaa vailla olevia kirjaltajia ei aina- kaan viimeksi kuluneina niin kutsuttuina „hy- vinä vuosina“ ole sanottavassa määrässä esiin- tynyt. Vaan onko tämä tällä selvä? Asian to- dellinen laita on siinä, että palkkaussuhteiden nykyisellä kannalla ollen eivät työnantajat ole kärsineet pienintäkään tappiota siitä, josko kirja- painossa olevilla laskulatojilla on työtä tahi ei, sillä heidän ei ole tarvinut suorittaa näille la- tojille odotusrahoja heidän joutilaina ollessaan. Useimmin paikoin pidetään heitä pelkinä va- ralatojina, joilleenka annetaan ne työt, joita runsas oppilasjoukko ei ennätä tehdä. Näin ollen saavat he miltei kaiken kesää sekä usein talvisinkin kitua nälkää, vaikka heillä nimelli- sesti onkin „vakituinen työpaikka“. Tilit vaih- televat O:sta joskus kohtuullisempiinkin nume- roihin, riippuen — sattumasta. Kuinka kurjaa tällaisen latojan tila saattaa olla, osoittakoon seuraavakin esimerkki. Kun eräs latoja täällä pitkät ajat joutilaina ollessaan kävi työnanta- jalleen valittelemassa kohtalonsa kovuutta, niin sai hän sen hyvän neuvon, että lähtisi torille kaupittelemaan tulitikkuja ja kengännauhoja väli- työkseen. Missä määrin työnantaja katkeroitti työmiehensä jo ennestäänkin katkeraa mieltä, siitä ei tuo voitonhimoinen raharuhtinas välittä- nyt lainkaan. Tämä tapahtui aikana jolloin sam- man painon oppilaita käytettiin *ylityöhön*.

Pahimpana seurauksena tällaisesta usein esiin- tyvästä joutilaina olostä on se, että latoja ka- dottaa kaiken taipumuksensa ahkeruuteen ja säännöllisyyteen. Alituisten huolien valtaamana veltostuu hänen luonteensa, ja hän saapi itä- vän siemenen laiskuuteen, joka taas vuorostaan on paras veli juoppoudele.

Kokemus on todistanut, että niissä kirjapai- noissa, joissa oppilasmäärä on suurin, on myös- kin juoppous — suurin. Siksi pä usein näem- mekin tällaisista painoista tavallisella työajalla useita miehiä lähtevän kapakkaan kuluttamaan tuota tavaksi tullutta joutoaikaansa. Seurauk- sena tästä on luonnollisesti se, että näihin tällä- tavoin turmeltuneihin luontehin ei usein kii- reinäkään työaikoina ole suuresti luottamista.

Laatiessaan oppilastariffia, ovat kirjaltajat pi- täneet luonnollisena seurauksena sen, että niinpian kun työnantajat uuden tariffin mukaan velvoite- taan suorittamaan korvausta latojalle työttömi- näkin hetkinä, tulevat he supistamaan entistä ylimääräistä työvoimaansa mahdollisimman pie- nimpään määrään. Ja että tämä silloin etupäässä koskee laskulla olevia latoja sekä yleensä opin- suoritaneita, on täysin selvä.

Föröken Förbundets Reservfond!

Hra Hellberg koettaa kiertelemällä vapautua oppilastariffista sillä, että hän ehdottaa liittoa vastaisuudessa hankkimaan tilastollisia numeroita työttömyyttä kärsivistä kirjaltajista, jonka nojalla oppilastariffi muka hyväksyttäisiin. Suomen työväen puoluehallinnon jäsenenä sekä Tampereella perustettujen ammattiliittojen puolesta ja johtajana ollen, olisi luullut hänen katsovan asiaa oikeudellisemmalta kannalta. Hänen tarkoituksensa näkyvä olevan se, että on ensiksi tehtävä kokeita nälkäkuolemalla olevilla kirjaltajilla, ennenkuin kapitaaliherrat ryhtyvät minkäänlaisiin alustaviin parannuspuuhiin. Jos hra Hellberg on hiukankin seuranut oloja siinä ammatissa, josta hän itse ammentaa runsaan toimeentulonsa, niin on hän myöskin huomauttanut, että kivenheitto matkan päässä hänen omasta asunnostaan löytyy kirjapaino, jossa tätä nykyä työskentelee 20 oppilasta yhtä ainoaa taituria kohden. Tällaisia esimerkkejä löytyy kaikkialla maassamme. Josko tällaisen oppilaspaljouden rajoittaminen tulee tuottamaan työnpuutetta ammatissamme, on siksi selvä asia, ettei sitä tarvitse lähemmin kosketella. Työväen asian „tukea ja turvana“ ehdotamme hra Hellbergiä hankkimaan „tilastollisia numeroja“ niistä oppilasta, jotka, huomattessaan ettei heillä ole minkäänlaista tulevaisuuden turvaa siitä ammatista, johonka heitä kauniilla lupauksilla on houkuteltu, ajoissa luopuvat toimestaan, antautuakseen toisiin lupaavimpiin ammatteihin. Näitten luku ei ainakaan ole pienen pieni. Eiköhän tämäkin tuota työntekijäin puutetta ammatissamme? Me kysymme vain.

Kuinka pintapuolisesti isännät yleensä käsittelevät oppilastariffia, osoittaa sekin, että tämän tariffin käyttäntöön ottaminen muun hyvän lisäksi tulisi tuottamaan siksi tuntuvan kolauksen heidän raha-asioissaan, että useat työnantajat olisivat pakotetut luopumaan liikkeestään. Tämä todistaa vain sitä, ettei terveelle järjelle ole suotu lainkaan jalansijaa. Tarkoituksena kirjaltajilla ei ole se, että isännät yhdellä lyönillä pakoitettaisiin luopumaan oppilaistaan. Tämä on asia, joka vaikuttaa tasoitavasti vastaisien vuosien varalle.

Antakaamme „Sampo“-kirjapainon Tampereella säilyttää 20 oppilasta yhtä opinsuorittanutta kohti, kunhan se myöskin pitää huolta siitä, että nämä miehiksi päästyään saattavat samasta kirjapainosta ansaituilla rahoilla elättää akkansa sekä kouluttaa lapsensa.

*

Lopuksi tahdomme vielä parilla sanalla huomauttaa niistä sovintoehdotuksista, jotka näinä päivinä lähetetään liiton ratkaistaviksi.

Koska huomatuksi on tullut, että isäntien asettama valtuusto tavallaan on koettanut saavuttaa sovinnollista ratkaisua asiallemme, niin koettakaamme mekin siinä määrin, kun tarkkan harkinnan sekä rauhallisen mielialan johtamina luulemme voivamme peräytyä liiton asettamasta ehdotuksesta, sovinnollisen ratkaisun saavuttamiseksi.

Jos voitto tällä kertaa ei olisikaan kaikin puolin tyydyttävä, niin on tärkein huomio kuitenkin kiinnitettävä siihen, että olemme saaneet asiamme rauhallisesti ratkaistuksi, josta on seurauksena niin isäntien kuin työmiesten hyvä keskinäinen sopu.

Jos olisimme pakotetut ryhtymään lakkoon, niin pitäkäämme visusti mielessä, että käytämme tätä keinoa ainoastaan silloin, kuin on selvä mahdollisuus muilla keinoin saavuttaa rauhallista ratkaisua.

Invalidfonden. — Vanhuusrahasto.

Simelii tr. — Simeliuksen kirjap. 10: 04
Nya Pressens tr. — Nya Pressenin kirjap. 6: 63
Tilgmans tr. — Tilgmännin kirjap. 4: 85
F. Litt.s. tr. — S. Kirjall. Seuran kirjap. 2: 47
Weilin & Göös' tr. — Weilin & Göös'in kirjap. 1: 66
Weilin & Göös' lit. — Weilin & Göös'in kivip. 1: 18

S:ma 26: 85

M. L.

De olika försöken att på *icke mekanisk* väg förenkla sättningen.

Efter Karl Höger

af

J. Jn.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Stilgjutaren A. Pinard i Paris uppsatte år 1846 ett för franska språket afsedt logotypsystem, hvilket han kallade: „Caractères sténotypes“ (snabbsättningstyper). I ett prospekt om detsamma, säger han, att man vid användningen af hans snabbsättningstyper sparar en femtedel af tiden. Vid uppsättning af ung. 11,000 typer sparar omkr: 2,200 grepp.

Pinards logotyper voro nio: ai, au, en, eu, on, ou, qu, si och ti. Dessutom sammangjöt han vid koksäfverna e, r, s och t samt vid komma den orden skiljande utslutningen. För att bereda rum för de nya tecknen, omdanade han den nedre ksthalfvan (den franska består liksom den engelska sättkastan af två hälfter)*. Den franska stilgjutaren har vid uppställningen af sitt system och den därigenom nödvändiga omdaning af kasten tillgodogjort sig de Stanhope'ska idéerna och från egen fatatur tagit den icke öafna tanken, att vid de bokstäfver som ortast stå i slutet af ett ord sammangjuta utslutningen. Att denna hans idé var af stort praktiskt värde inses lätteligen och ännu i dag ges det flere stilgjutier, som gjuta kolon, fråge- och utropstecken med framförstående spatie:

Nedanstående prof å sättning med Pinards system är taget ur det ofvan omnämnda prospektet. Ligaturerna äro i kursiv, ändbokstäfverna med fastgjuten utslutning äro betecknade med □.

Les [compositeurs] qui voudront éviter les hésitations [en] commençant [ce] genre [de] composition n'ont qu'à consulter la casse [ci-jointe] [et] en retenir les [sortes] nouvelles; leur intelligence [et] ce procédé tendront lieu de mécanique.

Det Pinard'ska systemet har lika litet som sina föregångare och efterföljare fått någon varaktig plats inom facket.

År 1851 dyker åter en logotypman upp, denna gång i England. En polack Beniowski trädde i ett slag fram i dagen med icke mindre än nio typografiska uppfinningar, å hvilka han sökte patent. Bland dessa af hvilka många voro af mycket problematiskt värde, fanns äfven ett nytt logotyps-system, om hvilket patentsökaren gaf den orlofsedel, att det var fritt från alla de brister, som hittills vidlidit uppfinningar inom denna gren af yrket och varit orsaken, att de icke kunnat hålla sig uppe i praktiken. Enligt hans beräkningar kunde man vid sättning med de af honom uppfunna typerna hinna fyra ggr, så mycket som vid sättning med vanlig stil. Han anslog den årliga summa, som man med hans typer skulle kunna inbespara vid sättningen af en icke allt för stor daglig tidning till i rundt tal 2,000 pd. st. Utan att vara snabbsättare borde en yrkesman kunna sätta 5,000—7,000 af hans typer i timmen.

Om denna uppfinning har man lika litet som de andra ätta hört något vidare. Visserligen innehöll „die National-Zeitung“ i Berlin 1853 en notis om, att i London ett aktiebolag var under bildande med en viss hr Milner Gibson i spetsen, en då för tiden mycket bekant engelsk bankir, som på sig öfverfört alla Beniowskis uppfinningar. Hvad som härefter blef af mr Milner Gibson, hans aktiebolag eller de Beniowski'ska uppfinningarna o. däribland hans logotyper är okänt.

Nu förgick en jämförelsevis lång tidrymd under hvilken inga förenklingssystem i sättning sågo dagen. Kanske voro de vid denna tid allt bestämdare uppdykande ryktena om sättmaskinerna och deras fenomenala produktionsförmåga orsaken därtill. Eller också hade den ringa framgång uttänkarna af förenklingssystem

*) På senare tiden hafva dock de franska kasterna äfven omändrats till likhet med våra.

haft, afskräckt dem som möjligtvis annars skulle framträd och de föredrogo, att begravna frukterna af sitt grubblande och arbete i glömska. Man får väl dock ej tro, att de länkar som hittills knutits; det problem som sysselsatt så många utmärkta hjärnor, hvilka alla dragit sitt strå till stacken, i ett slag skulle förintas endast därför, att något bättre, men i en helt annan riktning, kanske skulle komma.

Först 1868 hör man åter talas om ett nytt af i språket oftast förekommande stafvelser bestående system, uttänkt af en hr W. H. Wilkinson i Massachusetts. U. S. A.

Året därpå framkastar en person i den tyska tidningen „Journal“ det förslaget att man borde totalt afskaffa alla ligaturer och logotyper. Emot denna åsigt kämpar en annan yrkesman som icke blott vill behålla de gamla, utan äfven önskar tillägga några nya först och främst: en och er.

Redan för 40 år tillbaka kom en sättmaskinkonstruktör på den idéen att använda logotyper till sin maskin för att, som han förmenade, göra den ännu produktionskraftigare och genom något nytt komma långt framom sina samtida. Det var den, till följd af sin uppfinning slutligen utfattig vordne sätaren Timothy Alden, hvars komplicerade maskin i Amerika en gång väckte fullkomligt uppseende. Alden hade tillgodogjort sig och som grundval för denna sin maskin lagt principerna i den världsberömda Sörensen'ska sättmaskinen.

I nyare och nyaste tid hafva äfven andra sättmaskinkonstruktörer för att öka produktionsförmågan, fäst sin uppmärksamhet på logotyperna, såsom t. ex. Mackie, Winder, Wick, Carpenter, Calendoli, Vorreiter-Müllendorff m. fl. Vi återkomma vid beskrifningen af deras olika maskiner, af hvilka några tillhöra de allra sista åren, till det sammanhang de knutit mellan de forna förenklingsförsöken och sina uppfinningar.

I England, där logotyperna aldrig hafva varit fullständigt ur modet, finnas stilgjutier som ännu tillvärka sådana. Det berömda gjutieriet H. W. Caslon & Co i London har tills för någon tid sedan i marknaden haft ett eget system, som ännu är i bruk å många officiner. Det stora engelska aktieb. Linotype inköpte dock nyligen det Caslon'ska logotyppatentet — om för att tillgodogöra sig detsamma, eller för att röja en om ock liten konkurrens ur vägen, är svårt att säga. (Forts.)

Kaikille liiton osastoille ja jokaiselle jäsenelle erittäin!

Näinä päivinä saapuu osastoille kauan odotettu tieto uudesta palkkaustariffista, jonka käyttäntöön ottamisesta ei oltane varmoja vielääkään, sillä isännistön komitea, joka näennäisesti on tahtonut asiaa viivyttää, on liittännyt ehdotuksensa liittohallituksen ehdotuksen yhteyteen, tulkakseen kaikkien osastojen hyväksyttäväksi. Nämä molemmat ehdotukset ovat aivan uusia, monessa kohdassa eroavia siitä palkkaustariffista, jonka yleinen liittokokous kesällä v. 1899 pitämässään kokouksessa hyväksyi isännistölle esitettäväksi. Mihin toimenpiteisiin osastot ryhtyvät, saadessaan yhden entisen ehdotuksen lisäksi vielä kaksi uutta ehdotusta, on epätietoista vielä. Mutta varsin tärkeää on, että kussakin osastossa tarkoin tarkastettaisiin näitä molempia ehdotuksia ennenkun hyväksyminen tapahtuu, jonka jälkeen kaikki on myöhäistä.

Erytisesti tahdon huomauttaa kaikkia liiton jäseniä oppilastariffin säilyttämisestä, jonka isännistön komitea ehdottaa poisjätettäväksi, ja jota ehdotusta kannattaa liittohallituskin ehdolla*),

*) Mitä tulee siihen, että liittohallitus ehdollisesti kannattaisi oppilastariffin hylkäämistä, niin saamme ilmoittaa, että koska isännistön komitea on hyljännyt oppilastariffin, niin on liittohallitus katsonut soveliaaksi jättää tämän yksinomaan liiton ratkaistavaksi ilman omaa ehdotusta asiasta. Toimitus.

Kartuttakaa Liiton Vararahastoa!

jos tariffin muut osat saadaan hyväksytyksi semmoisenaan. Onkohan soveliasta jättää oppilastariffi pois? Ajatelkaamme asiaa ennenkun päätökseen ryhdymme.

Oppilastariffin poisjättäminen minun ja useiden muiden mielipiteiden mukaan horjuttaa sitä tulevaisuutta, jonka vahvistukseksi sanottu pykälä on asetettu ja joka myöskin suurimmasti peloittaa isännistön komiteaa, koska se ei voi suostua minkäänlaisiin muutosehdotuksiin, vaan jyrkästi vaatii kokonaan poistamista, käyttäkseen mielivaltaansa niin pian kun se on poisjätetty. Onhan meillä jo esimerkkiä, jotka selvään tähtäävät isännistön vaatimusten tarkoitukseen, ja jos he tarkoituksensa perille pääsevät, niin kuka voi sanoa etteivät he käyttäisi tätä keinoa hyväkseen?

Riittäköön nämä muutamat sanat asian tärkeiden esille tuomiseksi, vaan ajatelkoon kukin jäsen asiaa niin lavealle kuin mahdollista on, ennenkun ryhtyy päätökseen.

Rinne.

Från förbundsområdet. Liiton alalta.

— **Helsinki.** Kirjaltajain yhdistyksen kausikokouksessa sunnuntaina t. k:n 14 p:nä oli ensiksi esillä uuden Elinkeinolainehdotuksen 70 §. Puheenjohtaja luki toimikunnassa laaditun pohjustuksen asiasta, jonka jälkeen kokous yksimielisesti yhtyi seuraavaan ponteen:

Helsingin Kirjaltajain yhdistys panee jyrkimmän vastalauseensa Elinkeinolain ehdotuksen 70 §:ään, koska se, laiksi tultuaan:

loukkaa lausumisvapautta;

koska se on omiaan suurentamaan sitä juoppaa, joka jo on olemassa ruumiillista työtä tekevien ja muiden kansalaisten välillä ja siten heikentää kansan kokonaisuutta, jota olisi koettava säilyttää;

koska se synnyttää lain halveksimista sekä on sitä paitsi sellaisenaan sopimaton tulemaan laiksi.

Tämän jälkeen toimitettiin seuraavat ehdokkaat:

Puheenjohtajan ehdokkaiksi tulivat hrat A. Henriksson ja R. Drockila. Toimikuntaan hrat J. Lystinen, V. Forsström, O. A. Nyman, K. Kalenius, J. Holmberg ja K. F. Hellgren sekä varajäseniksi hrat E. Rosenberg, E. Pihl, K. Kajander ja A. L. Nyman. Tilintarkastajiksi hrat O. Lindstedt, K. Skogster ja V. Eklund sekä heille varamehiksi hrat W. Johansson ja F. Pettersson. Kalustontarkastajiksi hrat V. Jonasson, A. Lindroos ja neiti Emmi Eklund sekä heille varajäseniksi hrat J. Helander ja O. Eriksson.

Yhdistyksen edustajiksi ammattiyhdistysten keskuskomiteaan valittiin hrat A. Stampell 31 äänellä, E. Frimodig 29, K. Kalenius 27 ja R. Drockila 26 äänellä. Lähinnä ääniluvussa oli hra Alb. Karjalainen 16 äänellä.

—m—

Notiser. Uutisia.

— **Kutsumus aksidenssilatomis-kilpailuun.** Täten kutsutaan ammattimiehiä Norjassa, Tanskassa ja Suomessa kilpailuun aksidenssilatomisessa. Kilpailuehdot ovat seuraavat:

1. Ladottava on kaksi työtä joitten painamiseen saadaan käyttää värejä (korkeintaan kuitenkin 5), nim. kirjeblanketin otsikko neliötaitteista kokoa ja seuraavalla tekstillä: „W. C. Fabritius & Søner, Aktieselskab, Bogtrykkeri, Kristiania. Grundlagt 1844. Specialitet: Illustrerede Værker og Kataloger, finere Aksidenser og Farvetryck. Telefon No. 213. Medaljer: Kristiania 1883, Brüssel 1888, Kjøbenhavn 1888, Paris 1889, Stockholm 1897, Bergen 1898“. Toiseksi on suoritettava dekora-

tiivisesti koristeltu nimikkosivu (tittelisivu) oktaavikokoa seuraavalla tekstillä: „Til Brudeparret den 1ste Februar 1900“.

Millekään erityiselle tyyliuunnalle ei anneta etusijaa. Ensimmäisessä työssä luodaan huomio käytännölliselle sovittelulle ja hyvälle kirjakkeen valinnalle; toisessa dekoratiiviselle koristelulle.

2. Kilpailutuotteista on lähetettävä 25 vedosta, joista täydellinen kokoelma jaetaan jokaiselle palkinnon saajalle ja ammattiyhdistyksille Skandinaviassa samalla kun tulokset julaistaan.

3. Kilpailijalla on oikeus ottaa osaa useammallakin kuin yhdellä kilpailutuotteella, jolloin kuitenkin jokaisesta erikseen on lähetettävä 25 kplettä, jotka kukin ovat erikseen suljettavat ja merkittävät. Samalle kilpailijalle annetaan kuitenkin vaan yksi palkinto.

4. Tuotteet ovat takasivulla varustettavat nimimerkillä ja myötäseuraavan *suljetun* kirjeen tulee sisältää osanottajan nimen ja osoitteen ja kirjeen ulkokuoreen on merkittävä sama salatai nimimerkki.

5. Palkintoja jaetaan 5 kappaletta: yksi 100 kruunun, yksi 50 kr., yksi 30 kr. ja yksi 20 kr. sekä 5:tenä palkintona yksi kple „Lære og Mønsterbog for Typografer“ ja yksi kple „Haandbog i det moderne Reklamevaesen“. Sitäpaitsi annetaan jokaiselle palkinnonsaajalle kunniakirja. Jos useampia palkinnonsaajia tuotteita ilmoitetaan, saattavat palkintotuomarit määrätä useampien kunnia-palkintojen jakamisesta.

6. Jos vähemmän kuin 6 kilpailijaa ilmoitautuu, saattavat tuomarit päättää yhden tai useamman palkinnon poisjättämisestä.

7. Tulokset kilpailusta julaistaan kaikissa Skandinavian ammattilehdissä. Kilpailijan nimeä, joka jää palkinnotta, ei julaista.

8. Tuotteet ovat sisäänjätettävät ennen Maaliskuun 1 p:ää 1900.

9. Palkintotuomareiksi ovat suostuneet herrat kirjapainajat *Morten Johansen*, *Kristiania*, *John Grieg*, *Bergen*, *Carl Bernström* *Tukholma*, *Martius Truelsen*, *Köpenhamina*, ja johtaja *Albert Kosk*, *Helsinki*.

Kristiania, Marraskuussa 1899.

p. p. W. C. Fabritius & Søner
Aktieselskab.

H. Scheibler.

— „**Kirjaltaja**“, graafillinen aikakauslehti, ilmestyy vuonna 1900 samoin kuin ennenkin. Toimitukseen ovat entisten lisäksi liittyneet hrt Frithiof Bäckman ja Albin Karjalainen.

— **Faktori Rob. Ahlstedt** täytti t. k. 14 p:nä 50 ikävuotensa. Päivän merkityksen johdosta kävi hra Ahlstedtin luona kunniatervehdyksillä 7-miehinä lähetystö Suom. Kirj. Seuran kirjapainon työväestön puolesta antaen hänelle kaunistuotoisen kaikkien sanotussa painossa työskentelevien henkilöiden allekirjoittaman adressin sydämellisellä onnentoivotuksella, Suomen Kirjaltajaliiton puolesta esiinnoivat faktorit J. A. Kosk ja K. Mandelin liiton onnittelevat, faktori A. Finander kiitoksen innokkaasta työstä Suomen kirjaltajain Apuyhdistyksen hyväksi ja johtaja V. Pettersson „vanhoilta ystävilä“ taiteellisen, adressin muotoon tehdyn salkun kiitoksella osotetusta ystävyystä ja työstä kirjapainotaidon hyväksi, jonka lisäksi hänelle annettiin kaunis kukkaskori y. m. onnittelevia. Helsingin kirjaltajayhdistys oli lähettänyt laulukuntansa sävelillä esiintuomaan onnentoivotuksensa.

— **Latomakilpailun** pikalatomisessa toimeenpani Jyväskylän kirjaltajayhdistys täläläisten kirjaltajain keskuudessa viime marrask. 28, 29 ja 30 p:nä. Ensimmäisenä päivänä kilpailtiin Gumeruksen kirjapainossa, toisena Keski-Suomen ja kolmantena Jyväskylän kirjapainossa. Kilpailu tapahtui kunakin päivänä kahden tunnin ajalla klo 12—2 päivällä. Kilpailuun otti osaa 5 taituria ja 10 oppilasta.

Tulos oli seuraava:

Nimimerkki	Osanottajan nimi	Koko tulos	Vähennetty
„Kuhnus“	V. Huttunen	5,201	5,071
„Köntys“	Hj. Mantere	4,509	4,419
„Porho“	A. Vepsäläinen	4,240	4,125
„Rakso“	O. Hirvonen	3,751	3,541
„Tiksu“	Fr. Rutanen	4,666	4,591
„Petit“	O. Stenroos	4,106	3,891
„Heppi“	V. Lindblad	3,884	3,689
„Tsugu“	A. Manninen	3,869	3,151 ¹⁾
„St. Paulus“	K. Salmelainen	3,397	3,254 ¹⁾
„Morkö“	Y. Schultz	5,130	5,025
„Saku“	W. Tamminen	4,814	4,599
„Kesti“	K. Ristonen	4,392	4,227
„Tonttu“	B. Sjöblom	4,139	4,009
„On se“	K. Survonen	3,794	3,723
„Hulivili“	E. Hytönen	3,660	3,380

Palkinnot jaettiin seuraavasti:

I:n palk. V. Huttunen, hopeainen ankkurikello; II:n palk. Y. Schultz, hopeainen ankkurikello; III:n palk. W. Tamminen, musiikkikello; IV:s palk. Fr. Rutanen, kultainen kravattineula (kirjalt. vaakuna); V:s palk. Hj. Mantere, kirja-teos „Nuori Suomi“ v:lle 1899. Sitäpaitsi antoi yhd. esimies, faktori G. I. Johansson puolestaan lähinnä seuraavalle, K. Survoselle Zachrisson'in, Göteborgissa toimittaman Kirjapainajain kalenterin.

Palkintotuomareina olivat faktorit G. I. Johansson ja G. Svahn sekä kirjaltaja Klaus Hake.

Stoupsits.

— „**Paremmiin myöhään kuin ei milloinkaan**“ ajatteli kai kirjapainonimistaja O. B. Blomfelt *Mikkelissä* vastaanottaessaan viime kesäkuussa Liittohallituksen lähettämän, hänen kirjapainonsa työväestölle osoitetun ristisiteen, sisältävä yhden numeron „Gutenbergia“ ja Helsingin osaston sekä Liittohallituksen laatimat tariffiehdotukset, koska mainittu ristiside toimitettiin vastaanottajien käsiin vasta viime joulukuun 28 p:nä (viattomain lasten päivä) — „Hiitaat ovat herrojen kiireet“.

Muuten tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun mainittu herra näin on menetellyt työväkeänsä kohtaan. Onpa sattunut niinkin, että hän on tykkänään pidättänyt ja ainakin *kaksi kertaa* pienellä anteeksipyyntöllä, muka erehdyksestä, tuonut yksityiselle henkilölle osoitettu *sulettu kirje* — *avattuna*. — Sentähden ei ole ensinkään ihmeteltävää että hänelle niin vastenmielinen paperi, kun yllämainittu ristiside, viipyi niin kauan matkalla konttorihuoneesta työhuoneeseen. — *Kirri*.

— **Sättmaskinen.** Enligt ett tyskt fackblad synes det på sättmaskinens område förestå en betydelsefull omstörtning i det, att systemet Thorne- och Kastenbein-sättmaskinerna — hvarvid som bekant de vid handsättning begagnade lösa typerna finna sin användning — åter göra sitt intrång i marknaden. Linotype, Typograf och Monoline äro ju strängt taget icke sättmaskiner, ty dessa gjuta kompakta rader, hvilka maskinerna användande därigenom äsamma en fullständig förändring i tryckeriernas inredning. Det hufvudsakligaste hinder för användandet af den egentliga sättmaskinen låg däri, att raderne utslutning måste besörjas af en särskild arbetare. Detta hinder skall nu hafva blifvit afhjälpt genom en uppfinning af amerikanaren McMillan, hvars typsättningsmaskin äfven själf slutar ut raderne. Det har redan bildats ett aktiebolag för den nya uppfinningen.

— „**Kristillisiä ammattiyhdistyksiä**“ puuhataan nykyään Tanskassa. Näille „kristityille“ antavat hrt työnantajat tehokasta „apuun“ ja tulee nämä yhdistykset silminnähtävästi asettautumaan vastapainoksi nykyiselle työväenjärjestölle Tanskassa. Kaiketi koettavat sikäläiset kapitalistit tällaiseen jesuittamaiseen „uskonnollisuuden“ kaapuun puettuina „Iyödä sokeudella“ ne 60 pappia, jotka asettuivat puolustamaan tanskalaista työväkeä silloin, kun heitä uhattiin nälällä. Mikäli tunnemme tanskan työväestöä, tulee näitten „kristittyjen“ joukon muodostamaan kovin „piskuinen lauma“.

¹⁾ Oppilaat, jotka alle kahden vuoden ovat olleet oppissa, saivat 100% alennuksen.

Helsingissä 1900.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.